

Άγρια σπαράγγια σε ελαιώνες

Αποκτήστε περισσότερα
έσοδα από τον ελαιώνα
σας

www.agforward.eu

Σπαράγγια σε παραδοσιακό ελαιώνα

Γιατί φυτεία σπαραγγιού

Τα ελαιόδεντρα υψηλής απόδοσης χρειάζονται άφθονο φως και πρέπει να τοποθετούνται σε απόσταση. Ως εκ τούτου, τόσο οι παραδοσιακοί όσο και οι εξαιρετικά υψηλής πυκνότητας ελαιώνες δεν απορροφούν περισσότερο από το 50-55% του ηλιακού φωτός. Το υπόλοιπο θα φτάσει στο έδαφος και θα ενισχύσει τα ζιζάνια. Γιατί, λοιπόν, να μην εγκατασταθεί άλλη μια εμπορεύσιμη καλλιέργεια, κάτω από τα δέντρα, χρησιμοποιώντας αυτό το φως;

Η καλλιέργεια πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη σκίαση. Μια πιθανή τέτοια καλλιέργεια είναι τα άγρια σπαράγγια (*Asparagus acutifolius*), τα οποία είναι μια Μεσογειακή μαγειρική σπεσιαλιτέ. Οι μίσχοι μπορούν να συγκομιστούν και να πωληθούν σε τοπικές αγορές. Με την καλλιέργεια κάτω από τα δέντρα, τα σπαράγγια δεν επηρεάζουν την απόδοση της ελιάς, ενώ προσφέρουν μια επιπλέον παραγωγή.

Άγρια σπαράγγια σε εξαιρετικά υψηλής
πυκνότητας ελαιώνα με πλαστικό στρώμα

Πού και πώς να γίνει η φυτεία

Τα άγρια σπαράγγια είναι ένα μακρόβιο πολυετές φυτό που δεν απαιτεί ετήσια καλλιέργεια και αυτό σημαίνει ότι ο ελαιώνας μπορεί να διαχειρίζεται χωρίς άροση, με μόνιμη φυτική κάλυψη. Τα άγρια σπαράγγια είναι ανθεκτικά γενικά και, ειδικά, στην ξηρασία, το χειμερινό ψύχος και τα βραχώδη εδάφη. Επομένως, αν οι συνθήκες καλλιέργειας είναι κατάλληλες για την ελιά τότε τα άγρια σπαράγγια μπορούν επίσης να ευδοκιμήσουν.

Λίγα φυτώρια παράγουν φυτά άγριων σπαραγγιών, αλλά αυτά μπορούν να παραχθούν από σπόρους. Οι σπόροι μπορούν να ληφθούν από τους καρπούς που μπορεί να συλλεχθούν από άγρια σπαράγγια το φθινόπωρο. Μετά τη συγκομιδή, οι μαύροι και λαμπεροί σπόροι πρέπει να στρωματωθούν¹ σε υγρή άμμο. Ανάλογα με την προέλευση των σπόρων μπορεί να χρειαστεί έως και ένα έτος για να φυτρώσουν. Τα φυτά μπορούν στη συνέχεια να μεταφυτευθούν σε δοχεία όπου μπορούν να αναπτυχθούν για ένα ακόμη έτος πριν από τη μεταφύτευση στον αγρό.

Τα νεαρά φυτά σπαραγγιών μπορούν να μεταφυτευθούν κατά μήκος των σειρών των ελαιόδεντρων αφήνοντας το μεταξύ τους κενό ελεύθερο για να επιτρέψουν τη χρήση μηχανημάτων για το κλάδεμα και τη συγκομιδή της ελιάς. Αν η φύτευση γίνει μόνο στις σειρές των δέντρων, τα φυτά μπορούν να φυτευτούν συνήθως σε απόσταση 33 εκ. περίπου κατά μήκος της σειράς. Αυτό παρέχει 4.000 έως 5.000 φυτά σπαραγγιών περίπου ανά εκτάριο. Εναλλακτικά, εάν οι ελιές συλλέγονται με το χέρι, τα σπαράγγια μπορούν επίσης να φυτευτούν στην περιοχή μεταξύ των γραμμών. Στην περίπτωση αυτή, τα άγρια σπαράγγια μπορούν να φυτευτούν σε απόσταση 33 εκ. σε σειρά 1 μ.. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα 30.000 φυτά περίπου ανά εκτάριο.

Σπόροι άγριων σπαραγγιών (αριστερά) και καρποί (δεξιά)

¹ Στρωμάτωση είναι η διαδικασία τοποθέτησης εναλλασσόμενων λεπτών στρώσεων σπόρων με στρώματα υγρής άμμου σε δοχείο με επαρκή αποστράγγιση στο κάτω μέρος. Αυτό γίνεται συνήθως σε εξωτερικούς χώρους έτσι ώστε οι σπόροι να υποβάλλονται στο χειμωιάτικο ψύχος που ακολουθείται από ζεστές ανοιχτάτικες θερμοκρασίες για να σπασούν το λήθαργο των σπόρων

Πλεονεκτήματα

Η παραγωγή μιας δεύτερης καλλιέργειας άγριων σπαραγγιών κάτω από τα ελαιόδενδρα αυξάνει την παραγωγικότητα ανά μονάδα εδάφους, ενώ απαιτεί λίγες πρόσθετες εισροές.

Η διαδικασία βοτανισμού, λίπανσης και ενδεχόμενης άρδευσης του σπαραγγιού μπορεί να ωφελήσει τα ελαιόδενδρα χωρίς επιπλέον κόστος.

Με την αυξανόμενη μεταβλητότητα των τιμών της αγοράς για το ελαιόλαδο και την αβεβαιότητα που συνδέεται με την αλλαγή του κλίματος, η διαφοροποίηση των καλλιεργειών μπορεί να προστατεύσει τους αγρότες από ακραίες αποτυχίες των καλλιεργειών. Είναι απίθανο να αποτύχουν και οι δύο καλλιέργειες μέσα στο ίδιο έτος.

Απόδοση σπαραγγιών

Ένα ώριμο φυτό άγριου σπαραγγιού παράγει 50-100 γρ. βλαστών (δόρυ) κάθε άνοιξη (Μάρτιο έως Μάιο, ανάλογα με το τοπικό κλίμα). Με 5.000 φυτά ανά εκτάριο (μεταφύτευση μόνο κατά μήκος σειρών δέντρων), η απόδοση μπορεί να είναι 250-500 κιλά ανά εκτάριο, ξεκινώντας από το δεύτερο ή το τρίτο έτος μετά τη φύτευση. Με 30.000 φυτά ανά εκτάριο (μεταφύτευση σε σειρές που απέχουν 1 μ. μεταξύ τους και στο χώρο μεταξύ των γραμμών των δέντρων) η απόδοση μπορεί να φτάσει τα 1.500-3.000 χγρ. ανά εκτάριο.

Βλαστός άγριου σπαραγγιού έτοιμο για συγκομιδή

Σπαραγγια σε παραδοσιακό ελαιώνα με αχυρόστρωμα

Ασθένειες, παράσιτα και ζιζάνια

Ως άγριο (μη επιλεγμένο) είδος, το άγριο σπαραγγι υποφέρει σήμερα από λίγα παράσιτα και ασθένειες. Ως εκ τούτου, μπορεί να καλλιεργηθεί ως βιολογική καλλιέργεια. Ωστόσο, το σκαθάρι των σπαραγγιών μπορεί να προκαλέσει κάποια βλάβη, αλλά σπάνια χρειάζεται θεραπεία. Τα ζιζάνια μπορούν να ελεγχθούν με την προσεκτική βόσκηση ζώων, όπως είναι τα πουλερικά ή τα πρόβατα.

Εργασία, συγκομιδή και εμπορία

Η καλλιέργεια άγριων σπαραγγιών είναι απίθανο να επηρεάσει το κλάδεμα και τη συγκομιδή της ελιάς, αν η συγκομιδή της ελιάς πραγματοποιείται με το χέρι ή με τη χρήση δονούμενων χτενών. Η χρήση των "πλαισίων ομπρέλας" είναι ιδιαίτερα κατάλληλη, δεδομένου ότι το δίκτυο διατηρείται πάνω από τη βλάστηση των σπαραγγιών.

Τα άγρια σπαραγγια είναι μια ανθεκτική σοδειά, αλλά απαιτούνται υψηλά επίπεδα χειρονακτικής εργασίας ειδικά για τη συγκομιδή των βλαστών των σπαραγγιών και για τον έλεγχο των ζιζανίων. Ως εκ τούτου, αν και η συγκαλλιέργεια ελαιόδεντρων και σπαραγγιών θα αυξήσει την απόδοση ανά μονάδα γης, θα αυξήσει επίσης την ανάγκη για εργασία.

Οι βλαστοί των σπαραγγιών μπορούν να προσελκύσουν υψηλές τιμές στις τοπικές αγορές. Ωστόσο, η εμπορία φρέσκων και ευπαθών προϊόντων είναι ένα δύσκολο έργο που πρέπει να αξιολογηθεί προσεκτικά.

Επιπλέον πληροφορίες

Benincasa P, Tei F, Rosati A (2007). Plant density and genotype effects on wild asparagus (*Asparagus acutifolius* L.) spear yield and quality. HortScience 42(5):1163-1166.

Rosati A, Concezzi L, Dal Bosco A, Mugnai C, Paoletti A (2012). Video related to the results of a project on Olive, chickens and wild asparagus: www.youtube.com/watch?v=ALw73WwUr2o/ Rosati A, Castellini C, Dal Bosco A, Mugnai C, Paoletti, A (2012). Manuale per la coltivazione consociata olivo, asparago selvatico, pollo rustico. Edizioni 3A-PTA. Researchgate: 10.13140/RG.2.1.3665.4805.

Rosati A. (2014). Coltivare asparagi selvatici e allevare polli in un piccolo oliveto. Vita in Campagna, 12: 44-48.

Adolfo ROSATI

adolfo.rosati@crea.gov.it

Consiglio per la ricerca in agricoltura e l'analisi dell'economia agraria (CREA)
www.agforward.eu

Νοέμβριος 2017

Το παρόν φυλλάδιο εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου AGFORWARD. Ενώ ο συντάκτης έχει επεξεργαστεί τις καλύτερες διαθέσιμες πληροφορίες, ούτε ο συντάκτης ούτε η ΕΕ είναι σε κάθε περίπτωση υπεύθυνη για τυχόν απώλεια, ζημία ή τραυματισμό που μπορεί να προκληθεί άμεσα ή έμμεσα σε σχέση με την έκθεση.